

УДК 330.322.12 (477.43)

О.В. Чубайко, кандидат економічних наук, доцент ПДАТУ

РОЗВИТОК ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МІСТІ

Викладені питання розвитку інвестиційної діяльності в місті Кам'янці-Подільському, відповідності міста основним цілям інвесторів, активізації інвестиційної діяльності на території міста, розробки програми залучення інвестицій в економіку міста.

Ключові слова: *інвестиції, зовнішньоекономічна діяльність, місто, інвестори, інвестиційна діяльність*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Актуальність інвестиційних процесів в українських містах посилюється щороку. Головною метою місцевого економічного розвитку є підвищення рівня та якості життя населення. Саме успішні інвестиційні проекти здатні забезпечити зростання обсягів виробництва продукції та надання послуг, збільшити кількість якісних робочих місць, підвищити податковий потенціал території, сприяти зростанню добробуту громади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми іноземного інвестування та активізації інвестиційної діяльності на території міст доволі широко представлені в економічній науці України такими провідними українськими науковцями як О.Г. Білорусом, Є.Г. Бойко, А.П. Гайдуцьким, В.М. Гейцем, Ю.В. Макогоном, А.М. Поручником, В.С. Савчуком, А.А. Чухном та іншими. Але на сьогодні ці питання становлять перспективу в довгостроковій політиці міст у сфері інвестиційної діяльності.

Постановка завдання: дослідження питань розвитку інвестиційної діяльності в місті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з найбільш суттєвих проблем сучасної України залишається досягнення стабільного економічного зростання. Серед факторів, що здійснюють безпосередній вплив на економічний розвиток, чільне місце відводиться інвестиційній сфері.

Інвестиції торкаються самих основ господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання в цілому. У сучасній ситуації інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу України зі стану економічної кризи, здійснення структурних зрушень в народному господарстві, впровадження сучасних досягнень технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним з найбільш діючих механізмів подальших соціально-економічних перетворень.

Зростання обсягів залучених інвестицій відіграє подвійну роль для регіонів. По-перше, за кількістю залучених інвестицій можна зробити висновок про дієвість регіональної чи місцевої влади, тим самим дати оцінку її ефективності. По-друге, інвестиції виступають інструментом та рушійною силою економічного розвитку відповідної території, тобто дозволяють отримувати певний соціальний ефект. З метою стимулювання економічного розвитку територій і прискорення інвестиційних процесів на регіональному та місцевому владних рівнях має здійснюватись цілеспрямована стратегія формування іміджу регіону чи міста як привабливого місця вкладення інвестицій, в числі яких:

- формування бази даних для потреб інвесторів щодо економічного і правового середовища, інвестиційного потенціалу та конкурентних переваг території міста;
- запровадження і постійна підтримка дії каналів поширення інформації щодо потреб та можливостей міста, в тому числі рекламного характеру;
- активна участь і посередництво в налагодженні ділових контактів між представниками місцевих бізнесових кіл та потенційними інвесторами;
- адміністративний та консультативний супровід інвестиційних проектів та інше.

Мета та завдання регіональної влади в інвестиційному процесі можуть бути представлені у вигляді функціональної моделі на рисунку 1.

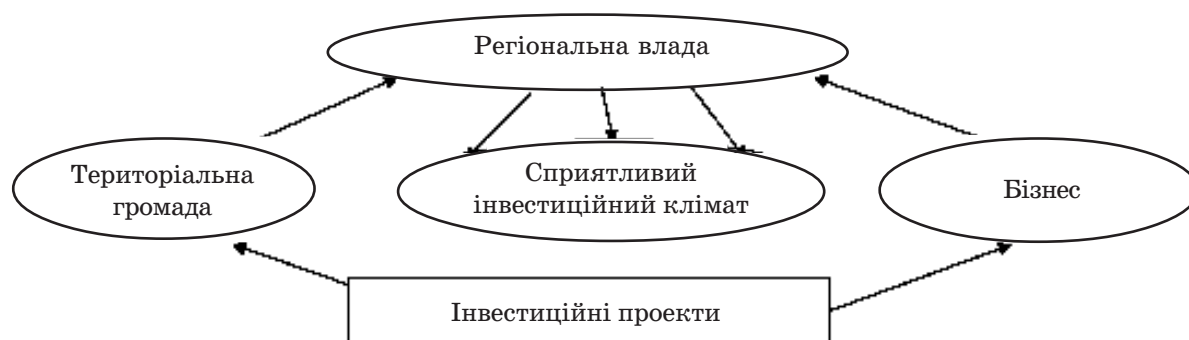

Рис. 1. Функціональна модель регіонального інвестиційного процесу

Важливою умовою успішності інвестиційних процесів регіону чи міста є реалізація комплексної стратегії його соціально-економічного розвитку, яка передбачає взаємопов'язану систему заходів. Основними з них є стратегічне планування соціально-економічного розвитку; налагодження міжсекторної співпраці “влада-громада”, “влада-бізнес” на засадах відкритості та прозорості ухвалення і реалізації управлінських рішень; реалізація регіональної інформаційної політики, спрямованої на формування сприятливого інвестиційного іміджу.

Завдяки інвестиційній політиці міської влади упродовж січня-вересня 2010 року обсяг інвестицій в основний капітал економіки м. Кам'янця-Подільського у порівняльних цінах зріс порівняно з аналогічним періодом 2009 року до 43,1 млн. грн. Проте у розрахунку на одного мешканця вказаний показник, як і у попередніх роках, у 2,9 раза менший, ніж у середньому по країні (табл. 1).

Таблиця 1

**Обсяги та темпи зростання прямих іноземних інвестицій
упродовж 2005-2010 років в м. Кам'янці-Подільському**

Показник	Станом на 01.01.					
	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Прямі іноземні інвестиції з наростаючим підсумком від початку інвестування, млн. дол. США	7,8	9,0	9,7	11,4	11,5	11,7
Темпи приросту прямих іноземних інвестицій за рік, %	102,6	115,4	108,0	117,5	100,8	101,7
Темпи приросту прямих іноземних інвестицій за рік в країні, %	186,7	127,9	136,7	120,5	112,4	-
Прямі іноземні інвестиції у розрахунку на 1 мешканця міста, дол. США	79,1	90,2	97,5	113,0	112,2	114
Прямі іноземні інвестиції у розрахунку на 1 мешканця	359,9	463,2	637,0	771,9	870,8	-

Джерело: ГУС в Хмельницькій області та Державний комітет статистики

Розмір залучених прямих іноземних інвестицій, як і щорічні обсяги капітальних інвестицій в основний капітал, є далеко недостатніми для належного розвитку економіки міста та забезпечення соціальних благ громади міста.

Зростання обсягів інвестицій в основний капітал в аналізованому періоді зумовлювалось, в основному, потребами підприємств міста в оновленні основних фондів.

У галузевій структурі інвестицій в основний капітал найбільша питома вага припадає на операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам (63,5% від загального обсягу інвестицій в основний капітал), оптову і роздрібну торгівлю (11,5%) та промисловість (16,8%). Інші сфери у галузевій структурі інвестицій в основний капітал займають 8,2% (табл. 2).

Таблиця 2

**Обсяг інвестицій в основний капітал упродовж 2005-2009 років
та 9 місяців 2010 року в м. Кам'янці-Подільському**

Показник	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2009 р.	9 міс. 2010 р.
Інвестиції в основний капітал, всього млн. грн.	149,1	206,2	215,4	322,0	152,0	69,3
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в місті до попереднього року (відповідного періоду), %	250,7	145,0	104,5	115,2	41,5	95,2
Темпи росту обсягу інвестицій в основний капітал в країні до попереднього року (відповідного періоду), %	123,0	134,5	128,5	123,7	58,5	-
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця міста, грн.	424,8	2 061,8	2154,1	3182,5	1477,9	674,2
Обсяг інвестицій в основний капітал у розрахунку на 1 мешканця в середньому по країні, грн.	1983,7	2685,2	4064,6	5051,2	3302,2	-

Джерело: ГУС у Хмельницькій області та Державний комітет статистики

Щодо залучення прямих іноземних інвестицій у Кам'янці-Подільському станом на 01.01. 2011 р. кількість проінвестованих підприємств міста складає 19. Іноземні інвестиції надійшли з наступних 11 країн: Австрія, Великобританія, Ізраїль, Кіпр, Латвія, Німеччина, Польща, Словаччина, США, Чеська Республіка та Японія. Динаміка обсягу залучення прямих іноземних інвестицій в місто є сталою, тоді як починаючи з 2007 року в Україні спостерігається зниження темпів зростання прямих іноземних інвестицій.

2010 року не був реалізований ряд крупних інвестиційних проектів таких як будівництво гіпермаркету „Пакко”, гіпермаркету будматеріалів „Епіцентр”, сучасного торговельно-розважального центру з льодовою ареною тощо.

Разом з тим на виконання завдань та заходів Програми соціально-економічного та культурного розвитку м. Кам'янця-Подільського на 2010 рік зроблено наступне:

- систематизовано роботу, спрямовану на покращення інвестиційної активності суб'єктів господарювання та підвищення рівня поінформованості потенційних інвесторів щодо інвестиційного потенціалу міста, умов та можливостей вкладення капіталу в економіку м. Кам'янця-Подільського;
- створено базу даних депресивних промислових підприємств, зацікавлених у залученні інвесторів та готових до співпраці.
- проведено відповідну роботу з керівниками промислових та будівельних підприємств на предмет їх фінансово-господарського стану та зацікавленості у залученні інвестицій у відновлення виробничих потужностей, їх розширення і модернізацію.

Інтерес до такої співпраці виявили представники депресивних та економічно активних об'єктів господарської діяльності. Їх об'єднано в перелік із визначенням „суб'єкти господарської діяльності, що готові залучати інвестиції у відтворення, розширення і модернізацію підприємств, а також ті, хто зацікавлений у продажі виробничих об'єктів або їх частини”: розміщення інформації про зацікавлених у залученні інвестиційних ресурсів в мережі Інтернет на офіційному сайті управління економіки, офіційному міському сайті та Інтернет ресурсах партнерів м. Кам'янця-Подільського.

Заохочення потенційних інвесторів у вкладання коштів в економіку міста шляхом застосування до них преференції: забезпечення адміністративного супроводу інвестора шляхом створення стабільних умов для реалізації інвестиційних проектів, оперативне вирішення проблемних питань в межах юрисдикції міської влади.

Проведено зустрічі з потенційними інвесторами по реалізації проекту реконструкції казарм Старої фортеці під рекреаційно-туристичний комплекс з об'єктами туристичної інфраструктури, інші проекти виробничого характеру. У ході перемовин пропонувався певний пакет преференцій

у разі затвердження їх сесією міської ради: *підготовка на адресу уряду пропозицій щодо створення в Кам'янці-Подільському вільної (спеціальної) економічної зони.*

Здійснений проектний аналіз потенціалу міста щодо залучення значних інвестицій у реальний сектор економіки (екологічно чисте виробництво) та розвиток бальнеологічного туризму, а також можливості створення на території міста спеціальної економічної зони. На даний час розробляються стратегічні документи міста, в яких декларуватимуться відповідні наміри та на основі таких декларацій в подальшому реалізовуватимуться відповідні наміри: *промоція перед потенційними інвесторами; допомога у розробці та промоції інвестиційних проектів суб'єктам господарювання міста. Здійснювались промоція наступних проектів:*

- реконструкція казарм Старої фортеці під рекреаційно-туристичний комплекс із туристичною інфраструктурою;
- реконструкція каскаду водойм центрального парку відпочинку зі створенням туристично-розважального комплексу;
- створення і розвиток Кам'янець-Подільського інвестиційно-промислового парку;
- реконструкція цілісного майнового комплексу колишньої тютюнової фабрики під промислове підприємство харчової/легкої галузі.

Висновки. Інвестиційна привабливість міста відіграє значну роль в системі ефективного функціонування регіональної економіки.

Результатом високого рівня інвестиційної привабливості міста має стати чітке визначення пріоритетів інвестиційної політики міста та механізмів їх реалізації, інтенсивність залучення ресурсів, головними факторами якої є досвід міжнародної діяльності міської влади та налагодження взаємозв'язків з потенційними інвесторами, враховуючи промисловий, туристично-рекреаційний та трудовий потенціал міста.

Список використаних джерел

1. Про іноземні інвестиції. Закон України № 2198-ХІІ від 13.03. 1992 р., зі змінами і доповненнями.
2. Гальчинський А., Львович С. Становлення інвестиційної моделі економічного зростання України // Економіка України. – 2004. – № 6. – С. 4-11.
3. Затонацька Т.Г., Осецький В.Л. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 38-49.
4. Кузьменко В.В., Милованова Е.А., Кузьменко Т.В. Инвестиционная привлекательность в системе региональной экономической политики // Региональная экономика: теория и практика. – 2007. – № 2. – С. 41.
5. Краківська В. Я. Інвестиційна діяльність та інвестиційна політика в регіоні. // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 4. – С. 8-10.
6. Мельник М.І. Інвестиційний клімат регіону: теоретичні та прикладні засади дослідження / НАН України; Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2005. – 304 с.
7. Мережа Інтернет, сайт www.uhrstat.gov.ua
8. Програма залучення інвестицій в економіку м. Кам'янця-Подільського на 2011-2015 роки.

Анотація. *Изложены вопросы развития инвестиционной деятельности в городе Каменце-Подольском, соответствия города основным целям инвесторов, активизации инвестиционной деятельности на территории города, разработки программы поощрения потенциальных инвесторов.*

Ключевые слова: *инвестиции, внешнеэкономическая деятельность, область, инвесторы, регион, инвестиционная привлекательность.*

Annotation. *The expounded questions of development of investment activity are in town Kam'yanci-Podil'skomu, accordances of city the primary purposes of investors, activation of investment activity, on territory of city, development of the program of encouragement of potential investors.*

Keywords: *investments, foreign economic activity, area, investors, region, investment attractiveness.*